

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Stanczukowski

Walenty Stanczukowski**(1807–1874)****lekarz, spolecznik**

Urodził się 14 lutego 1807 r. we wsi Strzała pod Siedlcami. Początkowe nauki pobierał w Łukowie i dalej u oo. pijarów w Siedlcach i Warszawie, maturę uzyskał w 1825 r. Wstąpił na Uniwersytet Warszawski na studia lekarskie i w 1830 r. uzyskał stopień magistra medycyny i chirurgii. Brał udział w powstaniu listopadowym jako lekarz batalionowy 4. Pułku Strzelców Pieszych, awansował na lekarza sztabowego, odznaczony Złotym Krzyżem Virtuti Militari. W 1832 r. osiadł w Pyzdrach, był lekarzem miejskim i lekarzem więzienia. W 1834 r. przeniósł się do Kalisza, gdzie pracował do końca życia, nie licząc podróży naukowej w latach 1844–1846 do Londynu, Berlina, Wiednia i Paryża. Był lekarzem miejskim i więziennym, aktywnym członkiem Kaliskiego Towarzystwa Do-

broczyności, na prośbę Rady Opiekuńczej opiekował się szpitalem św. Trójcy w Kaliszu. Szczególną opieką otaczał ubogie dzieci i młodzież, kształcąc niektóre z nich na własny koszt na uniwersytetach. Po 1846 r. założył wraz z Kazimierzem Asnykiem (ojcem poety Adama) w Kaliszu przy placu św. Józefa księgarnię „Nowa”, dostarczającą podręczniki szkolne i dzieła literatury pięknej. Przy księgarni otworzył pierwszą w Kaliszu Czytelnię Dzieł Polskich. Był członkiem Rady Miejskiej, dyrektorem Komitetu Resursy Obywatelskiej (od 1845 r.).

Ożenił się w 1859 r. z Emilią z domu Filleborn (1814–1892), właścicielką i przełożoną znanej szeroko poza Kaliszem pensji żeńskiej, uczennicą Klementyny z Tańskich Hoffmanowej. Dom Stanczukowskich był miejscem zebrań kaliskiej inteligencji, gdzie dyskutowano nad ważnymi sprawami społecznymi oraz kulturalnymi, urządzano przedstawienia amatorskie. Emilia podtrzymywała tradycje salonu literackiego.

Pod koniec życia Stanczukowski przeznaczył 30 tys. zł polskich (prawie 5 tys. rubli) na cele dobroczynne. Kapitał ten złożył w banku na 6 procent i na 120 lat: wówczas suma ta wynosić miała 300 tys. rubli. Tę sumę zapisał instytucjom dobroczynnym Pyzdr, Siedlec, Kalisza i Warszawy na tanie kuchnie, szkoły oraz Uniwersytet Warszawski. Otwarcie testamentu miało nastąpić w 1995 r., a wykonanie ostatniej woli lekarz spolecznik powierzył Warszawskiemu Towarzystwu Dobroczynności.

Zmarł 18 października 1874 r., pochowany na cmentarzu miejskim w Kaliszu. Na ocalałej płycie nagrobnej wyryto napis: „Przeszedł dobrze czyniąc”. W tym samym grobie pochowano żonę Emilię. W 1993 r. nowo wytyczoną ulicę w Kaliszu nazwano ulicą Walentego Stanczukowskiego.

DR MED. ZBIGNIEW KLEDECKI
HONOROWY PREZES
KALISKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

